

Politika Dergisi—Atakan Günay Mülakatı

İçeriği Yazan: [Nuran TALAY](#) [1] Zaman: Paz, 10/01/2010 - 20:02

PD Raporaj Ekibi: [Nuran TALAY](#) [1]

Mülakatı Gerçekleştiren: Nuran TALAY

Atakan Günay Kimdir?

1955 yılında Ankara'da doğdu. 1984 Hacettepe Üniversitesi Gıda Mühendisliği Bölümü mezunu. Özel Sektörde çalıştıktan sonra askerlik görevinin ardından, yayıncılık ve pazarlama konusunda kendi işinde çalıştı. 1986 - 88 yıllarında Anadolu Ajansı Ekonomi Haberleri Müdürlüğü'nde Pazarlama Sorumluluğu görevini üstlendi. GMO'nın Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı olup, halen Sağlık Bakanlığı Ankara İl Halk Sağlığı Laboratuvarında görev yapmaktadır.

Nuran TALAY: Ülkemizin GDO'ya ihtiyacı var mı?

Atakan GÜNAY: Türkiye'deki tarım alanları iyi tarım uygulamaları yapılamaması nedeniyle yeterince verimli kullanılmamaktadır. Ancak, var olan topraklar yaklaşık 80 milyon nüfusu doyurabilecek düzeydedir. Eğer, çiftçinin eğitimi, reçeteli ilaç uygulaması, istikrarlı destekleme politikaları vb. konularda yol alınabilirse, daha çok sayıda insanı doyurabilecek bir büyüklüğe ulaşılabilir. Bu nedenle Türkiye'nin uzun süre GDO içeren tohumluklarla tarımsal üretim yapmaya ve hammadde dışalımına ihtiyacı bulunmamaktadır.

Nuran TALAY: Ülkemizin, iklim özellikleri ve coğrafik konumu itibarıyla zengin biyoçeşitliliğe ve her türlü bitkisel üretime uygun tarım alanına sahipken GDO üretimi ile topraklarımızın dengesi ile oynanmasının nedeni nedir?

Atakan GÜNAY: Türkiye biyoçeşitlilik açısından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Bu topraklarda 12 binden çok bitki türü bulunmaktadır. Bunların üç binden fazlası endemik denilen bitki olup, yalnızca bu coğrafyada yetişebilmektedir. GDO içeren tohumluklardan bir sonraki ekim için tohum alınmadığı bilinmektedir. Yani, aynı ürün yetiştirilmek ya da ekilmek istenirse, yeniden tohum satın alınmak zorunluluğu vardır. Üstelik genetiği değiştirilmiş tohumlar, doğal tohumlarla ekim yapılan alanları rüzgâr, böcek, kuş vb. etkenlere bağlı olarak polen kaçıışı ya da taşınması ile olumsuz etkilemekte, başka deyişle olumsuz değişimlere neden olmaktadır.

Nuran TALAY: *GDO' dan kimler ne kazanacak?*

Atakan GÜNAY: GDO içeren tohum ve hammaddenin ticaretinden ABD, Kanada, Arjantin, Brezilya, Çin ve Hindistan'da GDO üreten uluslararası 5-6 firma kazanacak, tarımına yeterince önem vermeyen ya da tarım politikaları Dünya Bankası, IMF, DTÖ tarafından belirlenen Türkiye gibi gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler kaybedecektir.

Nuran TALAY: *Onaylanan Biyogüvenlik yasası ülkemize ne gibi yükümlükler getirecek?*

Atakan GÜNAY: Biyogüvenlik Yasası henüz taslak halindedir. Hükümet yetkililerinin açıklamasına göre TBMM'ne gönderilmek üzere imzaya açılmıştır. Bu yasama döneminde yasalaşmak üzere meclis gündemine gelmesi beklenmektedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 2004 yılında taraf olduğu ve imzaladığı Cartagena Protokolü gereği yasa hazırlama çalışmalarına başlamış, ancak, yasanın çıkarılması yerine ara mevzuat olarak kamuoyunda GDO yönetmeliği diye anılan yönetmeliği yürürlüğe sokmuştur. Bakanlığın bu kadar süre bekledikten sonra, yasa yerine yönetmeliği yayımlaması düşündürücüdür. Yasa taslağı Odamıza görüşe gönderilmediğinden, içeriğine ilişkin bilgimiz yok. Ayrıca, söz konusu yönetmelik de Odamıza görüşe gönderilmemiştir. Odamızın da tüm kamuoyu gibi Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra yönetmelikten haberi olmuştur. Yönetmelik ile GDO içeren hammadde ve işlenmiş gıda maddesinin dışalımına izin verilmektedir. Ayrıca yönetmelikte, uygulamada sorun oluşturacak etiketleme, bilimsel komite vb. gibi birçok konu vardır. Yönetmeliğin satır aralarından, Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Sayın Cemil Çiçek'in 1 Haziran 2009 tarihinde yaptığı basın açıklamasında belirttiği gibi, GDO içeren tohumlukların ekimine izin verileceği anlaşılmaktadır.

Nuran TALAY: *GDO'lu tohumların üretimi, organik tohumlara göre farklılık gösteriyor mu?*

Atakan GÜNAY: Bu, tarımsal üretimle ilgilenen mesleklerin yanıtlaması gereken bir soru.

Nuran TALAY: *GDO'lu gıdaları tüketimi ile sağlığımızda ne gibi etkiler oluşuyor?*

Atakan GÜNAY: GDO'nun gelecekte insan sağlığını, çevreyi, bitkisel ve hayvansal üretimi ve gen kaynaklarımızı nasıl etkileyeceğini bilmiyoruz. Başka deyişle, zamana bağlı olduğu için elimizde yeterli veri yok. GDO konusunda araştırmalar deney hayvanları üzerinde yapılmaktadır. GDO üreten firma temsilcileri ya da GDO ile üretimi savunan bilim insanları, tüketim ile insan sağlığına olumsuz etkisi olmadığını belirtiyorlar. GDO'ya karşı olan bilim insanları ise, deney hayvanlarında kısırlık ve alerjik reaksiyonlara neden olduğu, metabolizmalarının değişime uğradığı ve kimi organlarının küçüldüğü noktasında görüş belirtiyorlar

Nuran TALAY: *GDO' nun insan ve çevre sağlığına zararlı etkileri nelerdir?*

Atakan GÜNAY: GDO'lu tohumluklarla yapılan bitkisel üretim ile GDO içeren gıda maddelerinin dışalımının yapılması, çok yaygın bir gıda tüketimine neden olacaktır. Tüketime bağlı olarak gelecekte insan ve çevreye nasıl bir etkisi olacağını bilmediğimiz bir konuya ihtiyatlı yaklaşıp, GDO içeren tohumluk ve hammaddenin dışalımını ve üretimini engellemek zorundayız.

Nuran TALAY: *GDO'lu gıdalar bebek mamaların tutundan soframıza gelen her türlü yiyecekte bulunuyor. Yıllardır yasal olmadığı halde tükettiğimiz gıdaların zararlı etkileri ne zaman kendini gösterir?*

Atakan GÜNAY: Zaman konusunda bir şey söylemek zor. Ancak, süreç içinde insan ve çevre sağlığı ile gen kaynaklarımıza zararlı etkisi belirlenirse, çok geç olabilir.

Nuran TALAY: *GDO' ya ilişkin deneyler her alanda olduğu gibi fareler üzerinde yapılıyor, bu sonuçlar yeterli midir?*

Atakan GÜNAY: GDO konusunda dünyada ve Türkiye'de deneyler yapılıyor ve olası etkileri araştırılıyor. Hayvan deneyleri herhangi bir ürünün insan sağlığına etkisine ilişkin ön bulguları ortaya koyabilir. Ancak yeterli olduğunu sanmıyorum. Bilim çevresinde GDO'lu gıdaların insan tüketimine zararlı olmadığı kanıtlanıncaya kadar ihtiyatlı yaklaşmak durumundayız.

Nuran TALAY: *GDO'lu ürünün saklama koşulları ile organik gıdaların saklama koşulları aynı mı?*

Atakan GÜNAY: Bu konuda elimizde bilimsel bir veri yok.

Nuran TALAY: *GDO'lu gıdanın ömrü ile organik gıdanın ömrü arasında ki farkın nedeni nedir?*

Atakan GÜNAY: Bu konuda da elimizde bilimsel veri yok.

Nuran TALAY: GDO'lu gıdaları inceleyecek laboratuvarımız var mı?

Atakan GÜNAY: TUBİTAK ve kimi Üniversitelerimizde yapılabiliyor. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Ankara, Bursa ve Adana'daki laboratuvarlarında yapılabiliyor. Ancak, Yönetmelik yürürlüğe girdikten sonra, bakanlığın bir laboratuvarında GDO analizi yapıldığı basında yer aldı. Dolayısıyla, yönetmelik laboratuvar alt yapısı hazırlanmadan yürürlüğe girmiştir. Aslında, tüm gümrük kapılarında ve tarımsal üretimin yoğunlaştığı merkezlerde (kentlerde) GDO analizi yapabilen laboratuvarların kurulması gerekirdi.

Nuran TALAY: Gümrükten rahatlıkla giriş yapabilen bu gıdaların denetimi yapabilecek yeterli donanımına sahip görevliler var mı?

Atakan GÜNAY: Bu konuda da yetişmiş eleman sıkıntısı yaşanmaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın 41 kentte kontrol laboratuvarı vardır. Başka deyişle, 40 kentte laboratuvarı bulunmamaktadır. Bu durum gıda güvenliğinin neden sağlanamadığının önemli göstergelerinden biridir. İşler durumda olan laboratuvarların bir kaçı dışında (olanlar ise yöntem ve parametre temelinde olmak üzere) hiç biri akredite olmamıştır. Büyük bir kısmı yeterli teknik elemandan yoksundur.

Nuran TALAY: GDO gıda dışında hangi alanlarda kullanılıyor ve bu ürünler nelerdir?

Atakan GÜNAY: GDO uygulamaları biyoteknoloji temelinde yapılan uygulamalardır. Özellikle, tıp ve eczacılıkta başarılı birçok uygulamaya konu olmaktadır. Kimi ilaç ve aşıların üretiminde GDO'lardan yararlanılmaktadır.

Nuran TALAY: GDO'lu gıdaları renk, koku, tat, biçim bakımından doğalından ayırt etmek mümkün mü?

Atakan GÜNAY: GDO içeren gıda maddelerinin görsel, duyuşal yöntemlerle anlamak olası değildir. Biçim, renk, koku, tat bakımından organik gıdalardan ayırmak söz konusu değildir.

Nuran TALAY: Tüketici olarak GDO'dan nasıl korunabiliriz?

Atakan GÜNAY: Tüketicilerin GDO içeren gıda maddelerinden korunması için, GDO'lu tohumlukların dışalımına, ekimine ve hammaddenin yurda girişine tepki göstermeli ve bilinçli tüketici anlayışı içinde, tüm gıda maddelerinin etiketlerini dikkatle incelemelidir.

Nuran TALAY: Son olarak eklemek istedikleriniz var mı?

Atakan GÜNAY: Gıda Mühendisleri Odası olarak, Türkiye'de gıda güvenliğinin sağlanması adına, kamu kurumları, ilgili tüm Meslek Örgütleri, STK, Üniversiteler, Sektör ile işbirliğine hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Nuran TALAY: Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Atakan GÜNAY: Ben teşekkür ederim.

iletisim@PolitikaDergisi.com

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı yapılabilir. PolitikaDergisi.com © 2009

Yayın Kaynağı: Politika Dergisi - Sayı 19, 4 Ocak 2010

Yorumlar

Kaynak URL (02/05/2024 - 01:56 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/roportaj/politika-dergisi%E2%80%9494atakan-gunay-mulakati-0>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/nuran-talay>